

DOI: 10.33310/2518-7813-2020-68-1-84-89

УДК: 378.012:81'243

Станіслав ІВАНЕНКО

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов професійного спрямування
Запорізького національного університету, м. Запоріжжя, Україна
e-mail: stasiv19@ukr.net

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА ПАРАДИГМА І ФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ КОНЦЕПЦІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Представлено опис розробленої авторської Концепції вивчення Концепції вивчення іноземних мов у Запорізькому національному університеті та організацію іншомовної підготовки студентів немовних спеціальностей. Зазначено, що вивчення іноземних мов у професійно-орієнтованому сенсі визнається пріоритетним напрямком в оновленні освіти. Розглянуто чинники, які заважають підвищенню якості викладання іноземних мов. Надано власну дефініцію поняття «Функціональність концепції» у контексті авторського дослідження. Обґрунтовано метод системного підходу в організації навчання іноземним мовам за професійним спрямуванням, як одного з найбільш доцільних для її експериментального втілення й успішної реалізації. Охарактеризовано закріплені положення програм вивчення іноземних мов на немовних факультетах.

Ключові слова: іноземна мова, іншомовна підготовка, професійна комунікативна компетенція, концепція, парадигма, немовні спеціальності.

В останні роки простежується тенденція зміни ролі іноземної мови в суспільстві, яка визначається її новими функціями в життєдіяльності людини. Іноземна мова, як реальний спосіб комунікації, розширює культурні та економічні міжнародні контакти, стає засобом залучення студентів «немовних» факультетів до культури в глобальному масштабі і одним із шляхів їх професійного зростання. У наш час виникають гострі проблеми конкурентоздатності молодих фахівців на ринку праці, та, відповідно, виникають проблеми і в системі підготовки у закладах вищої освіти (далі ЗВО).

Одним з елементів затребуваності молодого фахівця, ми вважаємо, є рівень володіння ним іноземною мовою. В сучасних умовах іншомовне спілкування постає важливим компонентом професійної діяльності фахівця, формують в нього основи комунікативної компетенції, яка передбачає розвиток таких навичок як публічна промова, монологічне, діалогічне і полілогічне усне спілкування в ситуаціях, характерних для бізнес-комунікації та міжособистісного спілкування.

Однак, рівень іншомовної комунікативної підготовки студентів «немовних» факультетів в силу ряду причин не відповідає сучасним вимогам. Як результат, у майбутніх фахівців часто виникають труднощі під час читання автентичної літератури зі свого фаху, під час спілкування з носіями мови, підготовки ділових документів або написанні анотації за темою свого наукового дослідження і т.д. Все це вимагає фундаментальної і різнопланової підготовки з іноземних мов.

Складність і обмеженість прогностичних можливостей щодо розвитку іншомовної підготов-

ки студентів немовних спеціальностей та інші особливості зумовлюють необхідність ґрунтовного пізнання закономірностей її функціонування з метою забезпечення ефективного процесу навчання. У контексті нашого дослідження під функціональністю концепції ми розуміємо як пов'язану з виконанням певної функції, залежною від діяльності, або призначення, а не від структури або будови.

У зв'язку з цим, що більшість сучасних проблем функціонування та подальше впровадження іншомовної підготовки студентів немовних спеціальностей мають інституціональне походження, постає необхідність застосування саме інституціонального підходу, який здатен найбільш повно забезпечити вивчення мов в її безпосередньому взаємозв'язку з якістю викладання [4; 9].

Крім того, науковці наголошують на недостатньому врахуванні в чинних концепціях іншомовної підготовки сучасної специфіки професійної діяльності в полікультурному світі, обумовленої зазначеними процесами, що заважає розширенню комунікативних зв'язків в умовах інтеграції України до світового глобального економічного та освітнього простору [6]. Вкрай необхідне застосування парадигми іншомовної підготовки, як ключової ідеї, що лежить в основі побудови концепції [10], що спрямована на формування здатності до гнучкого застосування глибоких професійних знань та вмінь, до адаптації та самореалізації майбутнього фахівця у глобальному полікультурному професійному просторі, яка переважає у практиці навчання традиційної парадигми, орієнтованої на набуття лише предметних,

фактологічних знань, та не сприяє розвитку готовності самостійно приймати рішення, оперативно реагувати і творчо розв'язувати професійні завдання в умовах іншомовної комунікації. Тому творче використання різноаспектних методологічних інституціональних підходів відкриває можливості подальшої ефективної реалізації запровадженої авторської Концепції вивчення іноземних мов у Запорізькому національному університеті та організацію іншомовної підготовки студентів 1-4 курсів із урахуванням результатів складання випускниками бакалаврату ЗНО з іноземної мови.

Мета статті – обґрунтувати Концепцію вивчення іноземних мов.

Основна функція дисциплін полягає у виявленні особливостей і закономірностей елементів мови, що визначає складність та специфічність. Необхідність міждисциплінарних зв'язків сприяє систематизації та узагальненню отриманих раніше знань із іноземної мови, розвиває уміння майбутнього фахівця порівнювати, узагальнювати, розкривати причинно-наслідкові зв'язки [12].

Послугуючись вимогами професійної підготовки, вбачається інтеграційний підхід викладання іноземної мови і визначається за необхідність спрямувати іншомовну підготовку на посилення дедуктивних методів пізнання, які спроможні озброїти студентів не на заучування окремих правил, а на засвоєння певних законів, що втілюються в універсальні принципи мислення та в їх еволюції [14].

Певним етапом іншомовної підготовки майбутніх фахівців є формування в них належного рівня іншомовної професійної компетентності, яка є інваріантним компонентом професійної компетентності [5]. Найбільш відповідним у рамках нашого наукового дослідження вважаємо визначення поняття іншомовної професійної компетентності як комплексу відповідних знань, умінь і навичок; компетенцій, як складових іншомовної професійної компетенції; професійної компетентності та її компонентів – предметних і галузевих компетентностей; ключових компетентностей, серед них іншомовної комунікативної компетентності та її інваріантних складових – лінгвістичної, соціокультурної, прагматичної, міжкультурної, референційної, стратегічної компетентностей. Необхідними компонентами іншомовної професійної компетентності, при цьому, є особистий досвід діяльності, належне емоційно-ціннісне ставлення до предмета діяльності, творчий підхід [7].

Проте, у межах проведення контролю іншомовної діяльності студентів немовних спеціальностей протягом навчання, нами передбачене,

що інформація повинна аналізуватися, окрім зазначених рівнів, ще й індивідуально для кожного студента на всіх ланках цього процесу. Вченими визначено іншомовну професійну компетенцію як здатність застосовувати: 1) знання про лексико-граматичні особливості іноземної мови, різні типи іншомовних дискурсів; 2) вміння й навички сприймати, інтерпретувати, забезпечувати когерентність висловлювань у значущих комунікативних моделях, створювати дискурс у типових ситуаціях професійного спілкування [4; 13].

Результатом контролюючих тестів є лише інформація про загальний бал. Для отримання максимально високих результатів тестування повинно проводитись згідно певних етапів: підготовчий етап впровадження тестів; етап мотивації тесту; етап коректного оцінювання. Не слід забувати за автентичність тестів та врахування стереотипізації та інтериоризації процесів мислення студентів немовних спеціальностей.

Правильно укладені тестові завдання та використання комп'ютера у процесі тестування дозволяють викладачеві здійснювати ефективний контроль для визначення рівня готовності майбутнього фахівця немовних спеціальностей до здійснення ефективної комунікаційної взаємодії в умовах іншомовного професійного середовища [11, 12].

Дослідниками звернута увага також на контролі читання і письма, а також вміння використовувати ці навички для вирішення комунікативних завдань професійного характеру [15]. Застосування компетентнісного підходу до іншомовної професійної підготовки студентів немовних спеціальностей забезпечить комплексом знань, умінь, навичок, які дозволять успішно використовувати іноземну мову як у професійній діяльності, так і для самоосвіти і саморозвитку особистості [2, 11].

Показником рівня сформованості професійно-орієнтованої в мовному сенсі особистості визначено професійну комунікативну компетенцію іноземної мови, професійну міжкультурну компетенцію та рефлексивну компетенцію іноземної мови. Традиційно, на попередніх роках, підготовка до міжкультурної комунікації майбутніх фахівців Запорізького національного університету, на ОКР «бакалавр», відбувалась у контексті вивчення дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування», на 1-му курсі і складала 252 години, з яких – 132 аудиторних (4 години щотижнево в 1 – 2 семестрах). Форма підсумкової атестації – іспит. У подальшому ініціатива вивчення іноземної мови більшою мірою покладалась на студента, а сам процес мав ситуативний (циклічний) характер і в основному реалізовувався у

тих, хто планував навчатись в магістратурі та аспірантурі. Звичайно, таке навчання є дещо контроверсійним. Хоча слід наголосити й на тому, що університет методично підтримував ці наміри різноманітними заходами. Так, зокрема з метою покращення рівня знань з іноземної мови, підготовки до складання вступного іспиту з іноземної мови до магістратури магістрантами факультету іноземної філології під час асистентської практики проводилися практичні заняття з англійської, німецької, французької мови для студентів IV курсів денного відділення немовних факультетів. Протягом семестру проводилися заняття в «Англійському клубі», розмовні клуби англійської, німецької та італійської мов за участі студентів-волонтерів міжнародної волонтерської організації AIESEC.

Слід зазначити, що питання про збільшення аудиторних практичних годин на вивчення іноземної мови студентів немовних спеціальностей, неодноразово піднімалися, починаючи ще з 2011 року. Але є кілька лакун, на які варто звернути увагу. По-перше, необхідно унормувати відповідність загальноєвропейським вимогам, застосованих у Європейській асоціації із забезпечення якості вищої освіти (European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA)). Інституціоналізація норм пов'язана з «деінституціоналізацією» фреймів, домінуючих в існуючих інституційних полях, а також навмисним конструюванням стратегічних фреймів, які надають новизни, поданому на трансформацію, існуючому інституційного порядку [3, 8]. По-друге, на наш погляд, освітній стандарт ЗВО вимагає врахування певної специфіки при вивченні іноземних мов, спрямованості на реалізацію завдань майбутньої професійної діяльності випускника. Особливо актуальним є питання про підхід до навчання іноземних мов на немовних факультетах на професійно-орієнтованих засадах, який передбачає формування в студентів спілкування в конкретних професійних, ділових, наукових сферах і ситуаціях з урахуванням особливостей відповідного мислення. Під цим ми розуміємо навчання, яке базується на обліку потреб студентів при вивченні іноземних мов, які диктуються особливостями отриманої професії або спеціальності.

Вивчення іноземних мов у професійно-орієнтованому сенсі визнається пріоритетним напрямком в оновленні освіти. Студент немовного факультету може бути фахівцем, який вміє спілкуватися іноземною мовою, але кількість аудиторних годин скорочено практично в два рази (а у магістрів кількість аудиторних практичних занять становить 6-8 академічних годин!). Саме це не дозволяє викладачеві досягти бажаного

результату. З одного боку, скорочення аудиторних годин, а з іншого – невикористання дійсно прогресивної методики призводить до низьких результатів іншомовної підготовки студентів, відсутності мотивації в становленні особистості, яка в необхідній мірі володіє іноземною мовою.

Тому квінтесенцією цього процесу стала робота й прийняття «Концепції вивчення іноземних мов у Запорізькому національному університеті». План реалізації якої охоплює всі немовні спеціальності ЗНУ, де задіяні викладачі кафедри іноземних мов професійного спрямування факультету іноземної філології, Центр інтенсивного вивчення іноземних мов ЗНУ.

- Від того, наскільки сам викладач є компетентним педагогом і знавцем іноземної мови, залежить і якість викладання, і рівень зацікавленості у вивченні іноземної мови з боку студентів. В першу чергу, хотілося б назвати деякі чинники, які заважають підвищенню якості викладання іноземних мов. Це на наш погляд:
- абстрактний характер викладання іноземної мови;
- вимога якості і одночасне скорочення аудиторних годин, які виділяються на вивчення іноземних мов;
- низький рівень іншомовної підготовки абітурієнтів (тестування першокурсників з іноземної мови показує, що тільки близько 25% підтверджують свою оцінку шкільного атестата з іноземної мови);
- відсутність прагматичного підходу до проблеми навчання іноземними мовами, неможливість чітко ставити мету і завдання конкретного курсу;
- протиріччя між традиційними й інноваційними сучасними теоріями, методами і вимогами – як навчати;
- проблема навчальних матеріалів – чому навчати;
- концентрація уваги на вивченні іноземної мови та ігнорування рідної мови (оволодіння іноземною мовою повинно супроводжуватися також вивченням культури мовлення рідною мовою);
- перебудова відносин «студент – викладач».

Все це визначає актуальність проблеми підвищення якості іншомовної професійно-орієнтованої підготовки випускників немовних факультетів, а це можливо тільки при використанні системного походу в організації навчання іноземними мовами за професійним спрямуванням. При такій кількості аудиторних годин студент в більшій мірі повинен працювати самостійно, що не завжди є ефективним, з огляду на специфіку предмета, вкрай необхідна також і колективна

робота – в парі, групі. Це цілком природно, що можливо навчитися грамотно і ефективно викладати свої думки, в першу чергу, в процесі живого спілкування.

Однак однією з основних задач залишається все-таки підвищення ролі самостійної роботи студентів та посилення відповідальності викладача за розвиток навичок самостійної роботи, за стимулювання професійного зростання студента, виховання його творчої активності та ініціативи. Самостійна робота студентів на сучасному етапі підготовки майбутнього фахівця є обов'язковою частиною навчального плану і однією з найважливіших складових навчального процесу, результатом якої є не тільки розвиток предметних знань, навчань і навичок, а й професійної компетенції. Особливого значення набуває організація самостійної пізнавальної діяльності студента, яка стимулювала б творчі сили і здібності студента, актуалізувала внутрішні пізнавальні мотиви навчання, сприяла розвитку навичок самоосвіти, бажання до саморозвитку.

Аналіз шляхів підвищення якості вивчення іноземних мов на немовних факультетах, вказав на те, що студенти немовних спеціальностей відчувають необхідність і важливість серйозного вивчення іноземних мов, але при цьому вони заважають на низку вимог як до викладання цієї дисципліни, так і до самих викладачів.

Результати анкетування студентів перших і других курсів немовних факультетів Запорізького національного університету вказало необхідність обов'язкового використання сучасних інформаційних технологій та технічних засобів під час навчання; залучення інноваційних цікавих методик; заміни старих підручників на нові з творчими, розвиваючими завданнями розмовного характеру; збільшення кількості аудиторних практичних занять; залучення до проведення занять викладачів, які мають вищий професійний рівень підготовки та іноземних фахівців.

Тільки за умови системності у всіх аспектах процесу вивчення іноземних мов можна очікувати не тільки стійких результатів, а й подальшого підвищення якості знань. Системний підхід при вивченні іноземних мов на немовних факультетах має за своєю суттю поетапне і постійне вивчення іноземної мови протягом всього періоду навчання у вищому навчальному закладі.

Для досягнення студентами немовних факультетів міжнародних стандартних параметрів, навчання іноземним мовам має здійснюватися поетапно: на першому етапі (1-2 курс) – пропонується оволодіння студентами європейського рівня B1. На другому етапі (3-4 курс) – вдосконалення професійного спілкування в рамках конкрет-

ної спеціальності з використанням іноземної мови для спеціальних цілей. Наступний етап – навчання в магістратурі, де навчальна програма з іноземної мови залежить від напрямку магістерської підготовки. В основі програм вивчення іноземних мов на немовних факультетах повинні бути закріплені такі положення:

- володіння іноземною мовою – невід'ємна частина професійної підготовки всіх фахівців ЗВО;
- курс іноземної мови є багаторівневим і розробляється в контексті безперервної освіти;
- вивчення іноземних мов базується на міжпредметній інтегративній основі;
- навчання іноземним мовам націлене на комплексний розвиток комунікативної, когнітивної, інформаційної, соціокультурної, професійної та загальнокультурної компетенції студентів.

Таким чином, системний підхід в організації вивчення іноземних мов за професійним спрямуванням на немовних факультетах ЗВО повинен базуватися на безперервній основі вивчення іноземних мов протягом усього періоду навчання студента за рахунок збільшення аудиторних годин, проведення факультативних занять, інтенсивних курсів, підготовки і проведення навчальних занять (лекцій, семінарів, практичних робіт) з профільних дисциплін викладачами профільних кафедр на іноземній мові, що включає, звичайно ж, відповідну перепідготовку і підвищення кваліфікації викладачів.

Основним завданням вивчення дисципліни «Англійська (німецька, французька) мова професійно-комунікативної спрямованості» є досягнення рівня володіння мовою B2, який є стандартом для освітнього ступеня бакалавра і забезпечує спеціальні дисципліни залежно від факультету, де навчається студент. Крім звичних форм контролю, таких як іспити і заліки, на студентів очікують наприкінці 4, 6 і 7 семестрів підсумкове тестування з метою визначення рівня загальної іншомовної підготовки згідно з «Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання» (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment). Планується, що курс вивчення іноземної мови завершуватиме кваліфікаційний іспит, що дає право на одержання сертифіката з записом на зразок: «склав державний екзамен з іноземної мови з оцінкою «_» і може працювати за спеціальністю з використанням даної іноземної мови».

Ще одним важливим аспектом реалізації оновленої Концепції є створення викладачами різних факультетів у дієвій співпраці з науковцями

факультету іноземної філології і кафедри іноземних мов професійного спрямування, зокрема, методичних і навчальних посібників із вивчення фахових дисциплін іноземною мовою. Яскравим прикладом такої вдалої взаємодії є реалізація масштабного проекту на юридичному факультеті з випуску багатотомного словника юридичних термінів на трьох мовах – англійської, французької, німецької. Також надруковано «Українсько-англійський і англійсько-український словник спортивних термінів».

Отже, успіх оновленої Концепції визначав би перехід від апріорного заперечення або підходу до вироблення змістовної критичної позиції до нього. Це допоможе розробити свідомі і в той же

час операціональні дослідні схеми, недолік яких як і раніше відчутний гостро. Нова Концепція повинна утворити не жорсткий каркас, а гнучку підтримуючу структуру, яка змінюється під впливом практичних дій. Також вона повинна включати типові засоби заповнення цієї структури, що ще більш тісніше пов'яже їх з практиками повсякденної дії.

Перспективами подальших досліджень у даному напрямку є перевірка ефективності розробленої нами «Концепції вивчення іноземних мов у Запорізькому національному університеті» у процесі іншомовної підготовки студентів немовних спеціальностей та її вдосконалення у разі виявлення в ході апробації певних недоліків.

Список використаних джерел

1. Викулина О.В. Функциональный аспект системы контроля уровня сформированности иноязычных речевых умений студентов юридических факультетов в сфере профессиональной коммуникации. *Самарский научный вестник*. 2017. Т. 6. №1(18). С. 170–175.
2. Винник О., Рубель Н. Іншомовна професійна підготовка майбутніх географів. *Молодь і ринок* № 5 (160), 2018. С. 108–114.
3. Гофман И. Анализ фреймов: эссе об организации повседневного опыта. Москва : Институт социологии, 2003. С. 2-5.
4. Зимняя И.А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования. *Высшее образование сегодня*. 2003. № 5. С. 35–41.
5. Краснощечкова Г.А. Реализация профессионально компетентного подхода в рамках дисциплины «Иностранный язык для специальных целей». *Иностранные языки в школе*. 2016. № 8. С. 2–5.
6. Луговий В.І. Європейська концепція компетентнісного підходу у вищій школі та проблеми її реалізації в Україні. *Педагогіка і психологія* : Вісник АПН України. 2009. № 2. С. 14–27.
7. Микитенко Н.О. Технологія формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців природничого профілю. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. 411 с.
8. Патрушев С.В. Гражданская активность: институциональный подход (перспективы исследования) : Полис. 2009. Т. 6. 25 с.
9. Петроє О. Інституціональний підхід як методологічна основа дослідження та аналізу соціальних систем у державному управлінні. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президенті України*. 2012. №. 2. С. 208–220.
10. Райзберг Б.А. Современный социоэкономический словарь. Москва, 2012. С. 356.
11. Рубель Н. Іншомовна професійна підготовка майбутніх фахівців природничих спеціальностей: контроль знань: Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей: збірник наукових статей / За загальною редакцією І.Ю. Сковронської. Львів : ЛьвДУВС, 2015. С. 46-52.
12. Сура Н.А. Навчання студентів професійно-орієнтованого спілкування іноземною мовою : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Луганський національний педагогічний університет імені Тараса Шевченка. Луганськ, 2005. 20 с.
13. Dudley-Evans T., St John M. Developments in ESP : A multi-disciplinary approach. Cambridge : Cambridge University Press. 1999. 301 pp.
14. Inozemceva K.M. eSp Teachers' Professional Development in the Internationalization Context. *European Conference on Education and Applied Psychology*. Vienna, 2014. Pp. 139–145.
15. Riley A, English for Law. London : Pearson Education. 1999. 256 pp.

References

1. Vikulina O.V. (2017). *Funktional'nyy aspekt sistemy kontrolya urovnya sformirovannosti inoyazychnykh ,rechevykh umeniy studentov yuridicheskikh fakul'tetov v sfere professional'noy kommunikatsii [The functional aspect of the system for monitoring the level of formation of foreign language speech skills of law students in the field of professional communication]*. *Samarskiy nauchnyy vestnik [Samara Scientific Bulletin]*. Т. 6. №1(18). P. 170–175 [in Russian]
2. Vinnik, O., Rubel', N. (2018). *Inshomovna profesiyna pidhotovka maybutnikh heohrafi [Foreign professional training of geographers]*. *Molod' i rynek [Youth and the market]*. 108–114 [in Ukrainian].
3. Gofman, I. (2003). *Analiz freymov: esse ob organizatsii povsednevnogo opyta [Frame Analysis: An Essay on organizing everyday experience]*. Moscow : Institute of Sociology [in Russian].
4. Zimnyaya, I.A. (2003). *Klyuchevyye kompetentsii – novaya paradigma rezultata obrazovaniya [A Key competences – a new paradigm of the result of education]*. *Higher education today*. 35–41 [in Russian].
5. Krasnoshchekova, G.A. (2016). *Realizatsiya professional'no kompetentnostnogo podkhoda v ramkakh distsipliny «Inostrannyi yazyk dlya spetsial'nykh tseley» [Implementation of a professionally competent approach in the framework of the discipline "Foreign language for special purposes]*. *Inostrannyye yazyki v shkole [Foreign languages at school]*. 2-5 [in Russian].
6. Luhovy, V.I. (2009). *Yevropeyska kontseptsiya kompetentnisnoho pidkhodu u vyshchih shkoli ta problemy yiyi realizatsiyi v Ukrayini [The European Concept of Competence Approach in Higher School and Problems of its Implementation in Ukraine]*. *Pedagogy and Psychology: Bulletin of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine*.14–27. [in Ukrainian].

7. Mykytenko, N.O. (2011). *Tekhnolohiya formuvannya inshomovnoyi profesiynoyi kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv pryrodnychoho profilyu [Technology of formation of foreign professional competence of future specialists of prospective specialists of sciences: monograph]*. Ternopil. Ternopil National University of Pedagogy Publ. [in Ukrainian].
8. Patrushev, S.V. (2009). *Grazhdanskaya aktivnost': institutsional'nyy podkhod (perspektivy issledovaniya) [Civic activism: an institutional approach (research prospects)]*: Полиц. [in Russian].
9. Petroe, O. (2012). *Institutsionalnyy pidkhid yak metodolohichna osnova doslidzhennya ta analizu sotsialnykh system u derzhavnomu upravlinni [Institutional approach as a methodological basis for research and analysis of social systems in public administration]*. Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademiyi derzhavnoho upravlinnya pry Prezidentovi Ukrayiny [Collection of scientific papers of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine]. 208–220 [in Ukrainian].
10. Raizberg, B.A. (2012). *Sovremennyy sotsioekonomicheskiy slovar' [Modern socioeconomic dictionary]*. Moscow. [in Russian].
11. Rubel', N. (2015). *Inshomovna profesiyna pidhotovka maybutnikh fakhivtsiv pryrodnychyykh spetsialnostey: kontrol' znan' [Foreign language professional training for future specialists in natural sciences: knowledge control]: Aktual'ni problemy navchannya inozemnykh mov dlya spetsialnykh tsiley [Actual problems of teaching foreign languages for special purposes]*. 46–52 [in Ukrainian].
12. Sura, N.A. (2005). *Navchannya studentiv profesiyno-oriyentovanoho spilkuvannya inozemnoyu movoyu [Teaching of students of professionally oriented communication in a foreign language]*. Extended abstract of candidate's thesis. [in Ukrainian].
13. Dudley-Evans, T., St John. M. (1999). *Developments in ESP: A multi-disciplinary approach*. Cambridge: Cambridge University Press. [in English].
14. Inozemceva, K.M. (2014). *eSp Teachers' Professional Development in the Internationalization Context. European Conference on Education and Applied Psychology*. Vienna. 139–145. [in English].
15. Riley, A. (1999). *English for Law*. London: Pearson Education. [in English].

Станіслав Іваненко. Институциональная парадигма и функциональность концепции изучения иностранных языков

Представлено описание разработанной авторской Концепции изучения иностранных языков в Запорожском национальном университете и организация иноязычной подготовки студентов неязыковых специальностей. Отмечено, что изучение иностранных языков в профессионально-ориентированном смысле признается приоритетным направлением для обновления образования. Рассмотрены факторы, которые мешают повышению качества преподавания иностранных языков. Предоставлена собственная дефиниция понятия «Функциональность концепции» в контексте авторского исследования. Обоснован метод системного подхода в организации обучения иностранным языкам профессиональной направленности, как одного из наиболее целесообразных для ее экспериментального воплощения и успешной реализации. Охарактеризованы закреплённые положения программ изучения иностранных языков на неязыковых факультетах.

Ключевые слова: иностранный язык, иноязычная подготовка, профессиональная коммуникативная компетенция, концепция, парадигма, неречевые специальности

Stanislav Ivanenko. Institutional paradigm and functionality of the foreign languages learning concept.

A description of the author's Concept of foreign languages learning in Zaporizhzhia National University and the organization of foreign language learning of students of non-language specialties is presented. It is noted that the study of foreign languages in a professionally oriented sense is recognized as a priority for updating education. The factors that impede the quality of teaching foreign languages are considered. The definition of the concept "Functionality of the concept" in the context of the author's research is provided. The method of a systematic approach to the organization of teaching foreign languages for specific purposes, as one of the most suitable for its successful implementation, is substantiated. The fixed provisions of the programs for learning foreign languages at non-linguistic faculties are characterized.

A systematic approach of organizing of foreign languages learning for specific purposes at non-linguistic faculties should be based on the continuous study of foreign languages throughout the student's study period by increasing class hours, conducting optional classes, intensive courses, preparing and conducting training sessions (lectures, seminars, practical works) in specialized disciplines by teachers of specialized departments in a foreign language, including, of course, appropriate teacher training. Only under the condition of consistency in all aspects of the process of learning foreign languages can one expect not only sustainable results, but also a further increase in the quality of knowledge. Thus, the success of the updated Concept will determine the transition from a priori denial or approach to developing a meaningful critical position towards it. This will help to develop conscious and at the same time operational research schemes, the lack of which is still acutely felt. The new Concept should not form a rigid framework, but a flexible supporting structure, which changes under the influence of practical actions. It should also include typical means of filling in this structure, which links it even more closely with everyday practices.

Keywords: foreign language, foreign language training, professional communicative competence, concept, paradigm, non-speech specialties.